

17.5 - ג' יידי דוד החדשים (ז: כז)

(טו) ויאמר חושי אלצדוק ואלאביתר הכהנים קזאת וקזאת ועץ אחיתפל אתאבשלם ואת זקני ישראל וקזאת וקזאת ועצתי אני: (טז) ועתה שלחו מהרה והגידו לדוד לאמר אלתלו הלילה בערבות המדבר וגם עבור תעבור פן יבלע למלך ולכלהעם אשר אתו: (יז) ויהונתן ואחיעזר עמדים בעיררגל והלכה השפחה והגידה להם והם ילכו והגידו למלך דוד כי לא יוכלו להראות לבוא העירה: (יח) וירא אתם נער ונגד לאבשלם ויילכו שניהם מהרה ויבאו אלביתאיש בבחורים ולו באר בחצר וירדו שם: (יט) ותקח האשה ותפרש אתהמסך עלפני הבאר ותשטח עליו הרפות ולא נודע דבר: (כ) ויבאו עבדי אבשלום אלהאשה הזיתה ויאמרו איה אחיעזר ויהונתן ותאמר להם האשה עברו מיכל המים ויבקשו ולא מצאו וישבו ירושלם: (כא) ויהיו אחרי לכתם ויעלו מהבאר וילכו ויגדו למלך דוד ויאמרו אלדוד קומו ועברו מהרה אתהמים פירכה ועץ עליכם אחיתפל: (כב) ויקם דוד וכלהעם אשר אתו ויעברו אתהירדן עדאור הבקר עדאחד לא נעדד אשר לאעבר אתהירדן: (כג) ואחיתפל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש אתהחמור ויקם ויגד אלביתו אלעירו ויצו אלביתו ויחנק וימת ויקבר בקבר אביו: (כד) ודוד בא מתניגה ואבשלם עבר אתהירדן הוא וכל איש ישראל עמו: (כה) ואתעמשא שם אבשלם תחת יואב עלהצבא ועמשא בראיש ושמו יתרא הישראלי אשרבא אלאביגל בתנחש אחות צרויה אם יואב: (כו) ויחן ישראל ואבשלם ארץ הגלעד: (כז) ויהי לבוא דוד מתניגה ושבי ברחש מרבת בניעמון ומכיר ברעמיאל מלא דבר וברזלי הגלעדי מרגלים: (כח) משבב וספות וכלי יוצר וחסים ושערים וקמח וקלי ופול ועדשים וקלי: (כט) ודבש וחמאה וצאן ושפות בקר הגישו לדוד ולעם אשר אתו לאכול כי אמרו העם רעב וערף וצמא במדבר:

(יד) ויאמר אבשלום וכל איש ישראל טובה עצת חושי הארפי מעצת אחיתפל ויקוק צנה להר אתעצת אחיתפל הטובה לבעבור הביא וקוק אל אבשלום את הרעה: (יז) ויאמר אבשלום וכל איש ישראל טובה עצת חושי הארפי מעצת אחיתפל ויקוק צנה להר אתעצת אחיתפל הטובה לבעבור הביא וקוק אל אבשלום את הרעה: (יז) ויאמר אבשלום וכל איש ישראל טובה עצת חושי הארפי מעצת אחיתפל ויקוק צנה להר אתעצת אחיתפל הטובה לבעבור הביא וקוק אל אבשלום את הרעה:

(א) ויאמר אחיתפל אל אבשלם אבחרה נא שנים עשר אלף איש ואקומה וארדפה אחרידוד הלילה: (ב) ויבוא עליו והוא ילע ורפה ידים והחרדתי אתו וגם פלהעם אשר אתו והפיתי אתהמלך לבדו: (ג) ואשיבה כלהעם אלך בשוב הכל האיש אשר אתה מבקש כלהעם היה שולם: (ד) וישר הדבר בעיני אבשלם ובעיני כלזקני ישראל: (ה) ויאמר אבשלום קרא נא גם לחושי הארפי ונשמעה מהבפיו גסהוא: (ו) ויבא חושי אל אבשלום ויאמר אבשלום אליו לאמר פדבר היה דבר אחיתפל הנעשה אתדברו אסאין אתה דבר: (ז) ויאמר חושי אל אבשלום לאטובה העצה אשר יעץ אחיתפל בפעם הזאת: (ח) ויאמר חושי אתה ידעת אתאביד ואתאנשיו כי גברים המה ומרי נפש המה קדב שכול בשדה ואביד איש מלחמה ולא יליו אתהעם: (ט) הנה עתה הואנחבא באחת הפחתים או באחד המקומות והיה כפפל בהם בתחלה ושמע השמעל ואמר היתה מגפה בעלם אשר אחרי אבשלם: (י) והוא גם ברחיל אשר לבו קלב הארקה המס ימס כירדע כל ישראל כיגבור אביד ובניחיל אשר אתו: (יא) כי יעצתי האסוף יאסף עליך כלי ישראל מן ועד באר שבע כחול אשרעלהים לרב ויגיד הלכים בקרב: (יב) ובאנו אליו באחד המקומות אשר נמצא שם ונחנו עליו כאשר יפל הטל עלהאדמה ולאנותר בו ובכלהאנשים אשראתו גסאחד: (יג) ואסאל עיר יאסף והשיאו כלי ישראל אלהעיר ההיא חבלים וסחבנו אתו עד החלל עד אשרלאנמצא שם גם צור: פ

1. רד"ק שם

ביער אפרים – וכי מניין היה לבני אפרים יער מעבר לירדן? פירשו רז"ל לפי שמעשר תקנות שתקן יהושע אחת מהן היא שיהיו מרעין בהמותיהם בחורשין, כלומר שלא יהיו קפדין אם בהמות שבת זה ירעו ביער של שבט אחר, ונחלת בני אפרים היתה בארץ כנען סמוכה לירדן כמו שכתוב בספר יהושע, ונגד נחלתם היה מעבר לירדן יער, והירדן מפסיק ביניהם, והיו מעבירים בני אפרים בהמותיהן שם ומרעין אותן באותו יער, לפיכך היה נקרא על שםם יער אפרים.

2. יהושע פרק יז

(יד) ויידברו בני יוסף אתיהושע לאמר מדוע נתתה לי נחלה גורל אחד וחבל אחד ואני עסרוב עד אשרעדפה ברכני יקוק: (טו) ויאמר אליהם יהושע אסעסרוב אתה עלה לך הילערה ובראת לך שם בארץ הפרזי והרפאים פיאץ לך הר אפרים: (טז) ויאמרו בני יוסף לאימצא לנו החר ורכב ברזל בכלהכנעני הישב בארץהעמק לאשר בביתשאן ובנותיה ולאשר בעמק יזרעאל: (יז) ויאמר יהושע אלבית יוסף לאפרים ולמנשה לאמר עסרוב אתה וכח גדול לך לא יהיה לך גורל אחד: (יח) כי הר יהיהלך בייער הוא ובראתו והיה לך תצאתיו כיתוריש אתהכנעני כי רכב ברזל לו כי חזק הוא: פ

שבי בן נחש

3. רש"י

(כז) וְשָׁבִי בְּרִנְחָשׁ - הוא חנון בן נחש :

4. מדרש תהלים מזמור ג

וְשָׁבִי בְּרִנְחָשׁ (ש"מ"ב יז), זה חנון בן נחש, ולמה נקרא שמו שובי, רבי אומר שישב את יצרו לשעה, וחכמים אומרים שעשה תשובה ודאית

5. רד"ק

ישראל היה, והיה גר ברבת בני עמון אחר שכבשה דוד. והדרש שאומר כי הוא חנון בן נחש מלך בני עמון - רחוק הוא שהחיה אותו דוד, הלא בכל העם אשר ברבה ובכל ערי בני עמון עשה משפטים אף כי חנון המלך אשר הוביש את עבדיו, ואפשר כי נתגייר והחיהו.

6. הואיל משה (ר' משה יצחק אשכנזי, איטליה, 1821-1898)

שבי בן נחש – אולי אחיו של חנון מלך בני עמון.

מכיר בן עמיאל מלא דבר

7. שמ"ב פ"ט

(ג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַאֲפֵס עוֹד אִישׁ לְבַיִת שְׂאוּל וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ עוֹד בֶּן לִיהוֹנָתָן נֶכֶד רַגְלִים : (ד) וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵיפֹה הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה־הוּא בֵּית מַכִּיר בְּרַעְמִיאֵל בְּלוֹ דָּבָר : (ה) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּגָד וַיִּקְחֵהוּ מִבֵּית מַכִּיר בְּרַעְמִיאֵל מִלוֹ דָּבָר :

8. שמ"א פי"א

(א) וַיַּעַל נַחֲשׁ הַעֲמוּנִי וַיַּחַן עַל־יָבֵשׁ גִּלְעָד [...] (ה) וְהִנֵּה שְׂאוּל בָּא אַחֲרָי הַבְּקָר מִרֶהֱשֻׁדָּה וַיֹּאמֶר שְׂאוּל מִה־לָּעָם כִּי יָבֹכוּ וַיִּסְפְּרוּ לוֹ אֶת־דְּבָרֵי אַנְשֵׁי יָבֵישׁ : (ו) וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים עַל־שְׂאוּל כְּשִׁמְעוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחַר אַפּוֹ מְאֹד : [...] וַיִּכּוּ אֶת־עַמּוֹן עַד־חַם הַיּוֹם וַיְהִי הַנֶּשְׂאָרִים וַיִּפְּצוּ וְלֹא נִשְׁאָרוּבָם שְׁנַיִם נָחַד :

ברזלי הגלעדי מרגלים

9. מל"א ב

(ז) וּלְבַגְי בְּרַזְלֵי הַגִּלְעָדִי תַעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֶכְלֵי שֶׁלְחָנָךְ כִּי כֹן קָרְבוּ אֵלַי בְּבָרְחֵי מַפְנֵי אַבְשָׁלוֹם אַחִיד :

10. שמ"ב פכ"א

(ח) ... וְאֶת־חַמְשֵׁית בְּנֵי מִיכַל בַּת־שְׂאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה לְעַדְרִיאֵל בְּרַבְרַזְלֵי הַמְּחֹלְתִי :

11. מלבי"ם

ויהי כבוא דוד מחנימה הנה עד עתה לא מצא תומך וסועד כנ"ל. ועתה התעוררו רבים לתמוכו, כי אחר שבא אבשלום אל פלגשי אביו ודוד ברח מן הארץ קבל ענשו, וכאור בקר יזרח שמש.

דוד – מלכות החסד

12. רות רבה (וילנא) פרשה ב סימן יד

יעשה ה' עמכם חסד... א"ר זעירא מגלה זו אין בה לא טומאה ולא טהרה ולא איסור ולא היתר ולמה נכתבה ללמדך כמה שחר טוב לגומלי חסדים.

13. פסיקתא זוטרותא (לקח טוב) רות ד:כב

ולמה קורין מגילה זו בחג שבועות, שמגילה זו כולה חסד והתורה כולה חסד, שנאמר (משלי לא, כו) ותורת חסד עד לשונה, וניתנה בחג שבועות.

14. רות א:ח

(ח) וַתֹּאמֶר נַעֲמִל לְשִׁתִּי כְלֹתֶיהָ לִכְנֹה שְׁבִנָּה אִשָּׁה לְבֵית אִמִּי יַעֲשֶׂה יַעֲשֶׂה יְקוֹק עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים וְעַמְדִּי : (ט) יִתֵּן יְקוֹק לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וַתִּשְׁק לָהּ וַתִּשְׁאַנָּה קוֹלָהּ וַתְּבַכֶּינָה : (י) וַתֹּאמְרָנָה־לָּהּ כִּי אֲתַדְּ נָשׁוּב לְעַמִּיד :

15. רות ב:ב

(כ) וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכַלְתֶּהּ בְּרוּךְ הוּא לִיקוֹק אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חֶסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים וַתֹּאמֶר לָהּ נַעֲמִי קְרֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגִּזְלָנוּ הוּא :

16. רות ג:י

(י) וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לִיקוֹק בְּתֵי הַיְטִבָּת חֶסְדְּךָ הָאֲחֵרוֹן מִן־הָרֵאשׁוֹן לְבִלְתִּי־לָכֶת אַחֲרֵי הַבְּחוּרִים אֲסִדֵּל וְאִם־עָשִׂיר : (יא) וְעַתָּה בְּתֵל אֶל־תִּירָאֵי כֹל אֲשֶׁר־תֹּאמְרֵי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ כִּי יוֹדַע כָּל־שַׁעַר עַמִּי כִּי אֲשֶׁת חֵיל אַתְּ :

17. דבר' כג:ה

(ד) לֹא־יָבֵא עֲמוּנֵי וּמוֹאָבֵי בְּקֶהֱל יְקוֹק גַּם דָּוִד עֲשִׂירֵי לֹא־יָבֵא לָהֶם בְּקֶהֱל יְקוֹק עַד־עוֹלָם : (ה) עַל־דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־קִדְּמוּ אֲתָכֶם בַּלְחָם וּבַמַּיִם בְּדָרְךָ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר שָׁכַר עֲלֶיךָ אֶת־בַּלְעָם בְּרַבְעוֹר מִפְּתוֹר אָרָם נִהְרִים לְקַלְלָךְ ...